

Dalibor Ballian
Davorin Kajba

OPLEMENJIVANJE ŠUMSKOG DRVEĆA I OČUVANJE NJEGOVE GENETSKE RAZNOLIKOSTI

Sarajevo - Zagreb
2011.

IMPRESUM

UDŽBENICI UNIVERZITETA U SARAJEVU
MANUALIA UNIVERSITATIS STUDIORUM SARAIEVOENSIS
UDŽBENICI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
MANUALIA UNIVERSITATIS STUDIORUM ZAGREBIENSIS

Izdavači:

Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu
Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Recenzenti:

Prof. dr. Faruk Mekić
Dr. sc. Joso Gračan
Doc. dr. Robert Brus

Grafički dizajn:

Studio ART 7 Sarajevo

Lektor:

Zlata Babić, prof.

Tisak:

CPU

Naklada:

1000 primjeraka

Objavljivanje ovog univerzitetskog udžbenika odobrio je Senat Univerziteta u Sarajevu odlukom broj 01-38-764-8/11 od 30. marta 2011.

Objavljivanje ovog sveučilišnog udžbenika odobrilo je Povjerenstvo za znanstveno-nastavnu literaturu Sveučilišta u Zagrebu rješenjem broj 380-04/38-10-4 od 30. studenog 2010.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

630:631.52:575(075.8)

BALLIAN, Dalibor

Oplemenjivanje šumskog drveća i očuvanje njegove
genetske raznolikosti / Dalibor Ballian, Davorin Kajba. -
Sarajevo : Šumarski fakultet ; Zagreb : Šumarski fakultet,
2011. - 299 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Udžbenici Univerziteta
u Sarajevu = Manualia universitatis studiorum
Saraievoensis) (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu =
Manualia universitatis studiorum Zagrebiensis)

Bibliografija: str. 247-260. - Pojmovnik: str. 261-282.

Cip zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 760273

ISBN 978 - 953 - 292 - 021 - 5
(Šumarski fakultet Zagreb)

ISBN 978-9958-616-13-6
1. Kajba, Davorin
COBISS.BH-ID 18652422

Prof. dr. Dalibor Ballian

Prof. dr. Davorin Kajba

OPLEMENJIVANJE ŠUMSKOG DRVEĆA I OČUVANJE NJEGOVE GENETSKE RAZNOLIKOSTI

Sarajevo - Zagreb

2011

PREDGOVOR

Oplemenjivanje šumskog drveća i očuvanje njegove genetske raznolikosti pruža pregled saznanja o šumskom drveću iz više različitih znanstvenih disciplina, koje nam svakodnevno pružaju nove podatke i nove uvide. Različite znanstvene discipline pridružuju se naporu koji se temelji na spoznajama da će novi izmjenjeni okolišni uvjeti stvoriti dodatne izazove u gospodarenju šumama. To će ostaviti značajne posljedice na njihovu ekonomsku i socijalnu korist, koje izravno proističu iz šumskih sastojina, kao i iz biološke raznolikosti šumskih ekosustava. Ekološki i genetski mehanizmi potiču stalne evolucijske promjene, a obuhvaćaju individualnu, populacijsku i razinu pojedine vrste, pa nije neuobičajeno da se neke europske vrste šumskog drveća suočavaju sa nestajanjem. Zbog toga poznavanje genetske raznolikosti šumskog drveća i oplemenjivanje povezani su s njihovom prilagodbom i očuvanjem. Suvremene metode istraživanja šumskog drveća temelje se na primjeni različitih molekularno-bioloških i genetskih metoda i tehnika istraživanja, kao i metoda koje poboljšavaju njihovu poziciju u sadašnjem tijeku evolucijske povijesti.

Sve opsežnija nastavna građa potrebna za valjanu provedbu studijskih programa preddiplomskog i diplomskog studija *Šumarstva* i *Urbanog šumarstva*, *Zaštite prirode i okoliša*, te *Hortikulture* i *Pejzažne arhitekture* zahtijevala je objavljivanje udžbenika koji bi obuhvatio najsuvremenije metode oplemenjivanja i očuvanja genetske raznolikosti šumskog drveća. Udžbenik je ponajprije namijenjen studentima Šumarskog fakulteta, te stručnjacima koji se susreću s određenim problemima u svakodnevnoj praksi. Također ovaj udžbenik sadrži i pojmovnik s objašnjenjima obrađenih stručnih izraza kako bi bio od pomoći svima koji žele proširiti znanje iz ovog znanstvenog područja.

Recenzentima zahvaljujemo na primjedbama i korisnim prijedlozima, čime su znatno unaprijedili i poboljšali tekst. Unaprijed zahvaljujemo svim kolegama i čitateljima koji će nas upozoriti na propuste ili nedostatke u tekstu kako bismo zajednički pridonijeli proširenju znanja o toj problematici.

Autori

Sarajevo-Zagreb, 2011.